Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2019. gada 11. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patērētāju tiesību aizsardzība – Direktīva 2002/65/EK – Ar patērētājiem noslēgti distances līgumi – Atteikuma tiesības – Atteikuma tiesību īstenošana pēc pilnīgas līguma izpildes pēc prasītāja skaidra pieprasījuma – Patērētāja informēšana par atteikuma tiesībām

Lietā C-143/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 9. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 23. februārī, tiesvedībā

Antonio Romano,

Lidia Romano

pret

***DSL Bank – DB Privat- und Firmenkundenbank AG* piederošo iestādi**, iepriekš *DSL Bank – Deutsche Postbank AG* uzņēmējdarbības vienība,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši K. Toadere [*C. Toader*], A. Ross [*A. Rosas*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un M. Safjans [*M. Safjan*] (referents),

ģenerāladvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *DSL Bank – DB Privat- und Firmenkundenbank AG* piederošas iestādes vārdā – *A. Menkel*, *Rechtsanwalt*,

– Vācijas valdības vārdā – sākotnēji *T. Henze*, *M. Hellmann* un *E. Lankenau*, kā arī *A. Berg*, vēlāk *M. Hellmann* un *E. Lankenau*, kā arī *A. Berg*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *F. Erlbacher* un *C. Valero*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 28. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK (OV 2002, L 271, 16. lpp.) 4. panta 2. punktu, 5. panta 1. punktu, 6. panta 1. punkta otrās daļas otro ievilkumu, 2. punkta c) apakšpunktu un 6. punktu, kā arī 7. panta 4. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Antonio Romano* un *Lidia Romano*, no vienas puses, un *DSL Bank – DB Privat- und Firmenkundenbank AG* piederošu iestādi, agrāk *DSL Bank – Deutsche Postbank AG* uzņēmējdarbības vienība (turpmāk tekstā – "*DSL Bank*"), no otras puses, par *Romano* kunga un kundzes īstenotu atteikuma tiesību izmantošanu attiecībā uz kredītlīgumu, kurš noslēgts starp šīm pamatlietas pusēm.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2002/65 1., 3., 12.–14., 23. un 24. apsvērumā ir noteikts:

"(1) Vienotā tirgus mērķu sasniegšanas sakarā ir svarīgi pieņemt pasākumus, kas izstrādāti, lai progresīvi konsolidētu šo tirgu, un minētajiem pasākumiem ir jābūt vērstiem uz augsta līmeņa klientu aizsardzības panākšanu saskaņā ar [EKL] 95. un 153. pantu.

[..]

(3) [..] Lai nodrošinātu izvēles brīvību, kas ir būtiskas patērētāju tiesības, ir nepieciešama augstas pakāpes patērētāju aizsardzība, lai veicinātu patērētāju uzticēšanos tālpārdošanai.

[..]

(12) Ja dalībvalstis pieņemtu pretrunīgus vai atšķirīgus patērētāju aizsardzības noteikumus attiecībā uz patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu, tas kavētu iekšējā tirgus darbību un konkurenci starp uzņēmumu tirgū. Tādēļ ir nepieciešams Kopienas līmenī ieviest kopīgus noteikumus šajā jomā, kas būtu saderīgi un kopumā nemazinātu patērētāju aizsardzību dalībvalstīs.

(13) Šai direktīvai ir jāgarantē augsts patērētāju aizsardzības līmenis, lai nodrošinātu brīvu finanšu pakalpojumu kustību. Dalībvalstis nedrīkst pieņemt noteikumus, kas nav paredzēti šajā direktīvā, jomās, kuras tā saskaņo, ja tajā īpaši nav norādīts citādi.

(14) Šī direktīva attiecas uz visiem finanšu pakalpojumiem, kas sniedzami no attāluma. Tomēr uz dažiem finanšu pakalpojumiem attiecas īpaši Kopienas tiesību aktu noteikumi, kuri turpina attiekties uz šiem finanšu pakalpojumiem. Tomēr ir jānosaka principi, kas attiecas uz šādu pakalpojumu tālpārdošanu.

[..]

(23) Optimālas patērētāju aizsardzības nolūkā ir svarīgi, lai patērētājs būtu pietiekami informēts par šīs direktīvas noteikumiem un jebkuriem rīcības kodeksiem, kādi pastāv šajā jomā, un par to, ka viņam ir atteikuma tiesības.

(24) Ja atteikuma tiesības nav spēkā tādēļ, ka patērētājs ir skaidri pieprasījis līguma izpildi, pakalpojumu sniedzējam par to ir jāinformē patērētājs."

4 Šīs direktīvas 1. panta "Mērķis un darbības joma" 1. punktā ir noteikts:

"Šīs direktīvas mērķis ir tuvināt dalībvalstu normatīvos un administratīvos aktus par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu."

5 Minētās direktīvas 2. pantā "Definīcijas" ir paredzēts:

"Šajā direktīvā:

a) "distances līgums" ir jebkurš līgums, kas noslēgts starp piegādātāju un patērētāju, saskaņā ar piegādātāja organizētu tālpārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas sistēmu, kad piegādātājs minētā līguma vajadzībām ekskluzīvi izmanto vienu vai vairākus informācijas pārraides līdzekļus līdz līguma noslēgšanas brīdim un ieskaitot to;

b) "finanšu pakalpojums" ir jebkurš bankas, kredīta, apdrošināšanas, personālo pensiju, ieguldījumu vai maksājumu rakstura pakalpojums;

c) "piegādātājs" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, publiska vai privāta, kura, darbojoties savā tirdzniecības vai profesionālajā statusā, ir pakalpojumu sniedzējs pēc līguma, ievērojot distances līgumus;

d) "patērētājs" ir jebkura fiziska persona, kura distances līgumos, uz ko attiecas šī direktīva, darbojas nolūkos, kuri ir ārpus tās amata, nodarbošanās vai profesijas;

[..]."

6 Šīs pašas direktīvas 3. pants "Informācija patērētājam pirms distances līguma noslēgšanas" ir formulēts šādi:

"1. Laikus, pirms patērētājs ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, viņam sniedz šādu informāciju par:

[..]

3) distances līgumu

a) atteikuma tiesību esamība vai neesamība saskaņā ar 6. pantu un, ja atteikuma tiesības pastāv, to ilgums un nosacījumi to izmantošanai, tostarp informācija par summu, kādu patērētājam var lūgt samaksāt, pamatojoties uz 7. panta 1. punktu, kā arī šo tiesību neizmantošanas sekas;

[..]

2. Šā panta 1. punktā minētās ziņas, kuru komerciālais nolūks ir jāpaskaidro, sniedz skaidri un saprotami jebkurā veidā, kas atbilst izmantotajiem distances saziņas līdzekļiem, jo īpaši ievērojot komercdarījumu godprātības principus un principus, kas reglamentē tādu personu aizsardzību, kuras atbilstoši dalībvalstu tiesību aktiem nevar dot savu piekrišanu, piemēram, nepilngadīgie.

[..]"

7 Direktīvas 2002/65 4. pantā "Prasības par papildu informāciju" ir paredzēts:

"1. Ja Kopienas tiesību aktos ir noteikumi, kas attiecas uz finanšu pakalpojumiem, kuros ir prasības attiecībā uz informāciju papildus tiem, kuri uzskaitīti 3. panta 1. punktā, šīs prasības turpina piemērot.

2. Līdz turpmākai saskaņošanai dalībvalstis drīkst saglabāt vai ieviest stingrākus noteikumus par prasībām attiecībā uz iepriekšēju informāciju, ja šie noteikumi atbilst Kopienas tiesībām.

3. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai valstu likumdošanas aktus par prasībām attiecībā uz iepriekšēju informāciju saskaņā ar šā panta 1. un 2. punktu, ja šīs prasības ir papildus tām, kas uzskaitītas 3. panta 1. punktā. Komisija ņem vērā šos paziņotos valstu likumdošanas aktus, veidojot ziņojumu, kas minēts 20. panta 2. punktā.

4. Nolūkā radīt augstu pārredzamības līmeni ar visiem pienācīgiem līdzekļiem Komisija nodrošina to, ka tai sniegtā informācija par valstu likumdošanas aktiem tiek padarīta pieejama patērētājiem un piegādātājiem."

8 Saskaņā ar Direktīvas 2002/65 5. pantu "Līguma noteikumu un nosacījumu iepriekšējas informācijas paziņošana":

"1. Piegādātājs dara zināmus patērētājam visus līguma noteikumus un nosacījumus, un informāciju, kas minēta 3. panta 1. punktā un 4. pantā, rakstiski vai cita pastāvīga informācijas tāda nesēja veidā, kas laicīgi ir pieejams un sasniedzams patērētājam, pirms patērētājam kļuvis saistošs jebkurš distances līgums vai piedāvājums.

2. Piegādātājs izpilda savas saistības, kas paredzētas 1. punktā, tūlīt pēc līguma noslēgšanas, ja līgums noslēgts pēc patērētāja lūguma, izmantojot distances saziņas līdzekli, kas nedod iespēju sniegt līguma noteikumus un nosacījumus, un informāciju atbilstoši 1. punktam.

[..]"

9 Minētās direktīvas 6. pantā "Atteikuma tiesības" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam ir 14 kalendāra dienas, lai atkāptos no līguma bez līgumsoda un bez iemesla paziņošanas. [..]

Atteikuma termiņu sāk skaitīt:

– vai nu no distances līguma noslēgšanas dienas [..], vai arī

– no dienas, kad patērētājs saņem līguma noteikumus un nosacījumus un informāciju saskaņā ar 5. panta 1. vai 2. punktu, ja tas ir vēlāk nekā pirmajā ievilkumā minētajā dienā.

[..]

2. Atteikuma tiesības neattiecas uz:

[..]

c) līgumiem, kuru izpildījums ir pilnībā pabeigts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

3. Dalībvalstis var noteikt, ka atteikuma tiesības neattiecas uz:

a) jebkuru kredītu, kas galvenokārt paredzēts, lai iegādātos īpašumtiesības uz zemi vai esošu, vai projektējamu ēku, vai nolūkā atjaunot vai uzlabot ēku, vai

b) jebkuru kredītu, kas nodrošināts vai nu ar nekustamā īpašuma hipotēku, vai arī tiesībām saistībā ar nekustamo īpašumu [..];

[..]

6. Ja patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības, viņš līdz attiecīgā termiņa beigām par to paziņo saskaņā ar praktiskajiem norādījumiem, kas viņam doti saskaņā ar 3. panta 1. punkta 3. daļas d) apakšpunktu, veidā, kuru var pierādīt saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Uzskata, ka termiņš ir ievērots, kad paziņojumu, ja tas ir rakstisks vai cita pastāvīga informācijas nesēja veidā un ir saņēmējam sasniedzams, nosūta pirms termiņa beigām.

[..]"

10 Šīs pašas direktīvas 7. pantā "Tā pakalpojuma apmaksāšana, kas sniegts pirms atteikuma" ir paredzēts:

"1. Ja patērētājs izmanto savas 6. panta 1. punktā paredzētās atteikuma tiesības, viņam var tikai prasīt bez nepamatotas kavēšanās samaksāt par pakalpojumu, ko piegādātājs viņam faktiski sniedzis saskaņā ar līgumu. Līguma izpilde var sākties tikai pēc tam, kad patērētājs ir devis savu piekrišanu. [..]

[..]

3. Piegādātājs nevar prasīt patērētājam maksāt nekādas summas, pamatojoties uz 1. punktu, ja vien tas nevar pierādīt, ka patērētājs bija pietiekami informēts par maksājamo summu atbilstīgi 3. panta 1. punkta 3. daļas a) apakšpunktam. Tomēr viņš nekādā ziņā nevar prasīt šādu maksājumu, ja viņš bez patērētāja iepriekšēja lūguma ir uzsācis līguma izpildi pirms 6. panta 1. punktā paredzētā atteikuma termiņa beigām.

4. Piegādātājs bez nepamatotas kavēšanās un ne vēlāk kā 30 kalendāra dienās atmaksā patērētājam jebkuras summas, ko viņš ir no tā saņēmis saskaņā ar distances līgumu, izņemot 1. punktā minēto summu. Šis termiņš sākas dienā, kurā piegādātājs saņem paziņojumu par atteikumu.

5. Patērētājs bez nepamatotas kavēšanās un 30 kalendāra dienās atdod piegādātājam jebkuras summas un/vai īpašumu, ko viņš ir saņēmis no piegādātāja. [..]"

11 Saskaņā ar Direktīvas 2002/65 11. pantu "Sankcijas":

"Dalībvalstis nosaka atbilstošas sankcijas, kad piegādātājs nevar izpildīt valstu likumdošanas aktus, kas pieņemti, ievērojot šo direktīvu.

Šajā nolūkā tās var jo īpaši noteikt, ka patērētājs drīkst atcelt līgumu jebkurā laikā, bez maksas un bez līgumsoda.

Noteiktajām sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām."

Vācijas tiesības

12 *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilkodekss), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "*BGB*"), 312.b panta 1. punktā ir paredzēts:

""Distances līgumi" ir līgumi par preču piegādi vai pakalpojumu, tostarp finanšu pakalpojumu, sniegšanu, kas noslēgti starp tirgotāju un patērētāju, izmantojot tikai distances saziņas līdzekļus, ja vien līgums ir noslēgts distances pārdošanai īpaši organizētas pārdošanas vai pakalpojumu shēmas ietvaros. "Finanšu pakalpojumi" pirmā teikuma izpratnē ir jebkuri bankas, kredīta, apdrošināšanas, personālo pensiju, ieguldījumu vai maksājumu rakstura pakalpojumi."

13 Atbilstoši *BGB* 312.d pantam:

"1. Distances līguma noslēgšanas gadījumā patērētājam ir 355. pantā noteiktās atteikuma tiesības. [..]

2. Atkāpjoties no 355. panta 2. punkta pirmā teikuma, atteikuma termiņš sākas no brīža, kad ir izpildīts 312.c panta 2. punktā noteiktais informēšanas pienākums, [..] un pakalpojumu sniegšanas gadījumā – no līguma slēgšanas dienas.

3. Pakalpojumu sniegšanas gadījumā atteikuma tiesības izbeidzas arī šādos gadījumos:

1) finanšu pakalpojumu jomā, kad līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms viņš izmanto savas atteikuma tiesības [..]

[..].

5. Atteikuma tiesības nevar izmantot arī distances līgumiem, kuru gadījumā patērētājam, pamatojoties uz 495., 499.–507. pantu, atteikuma tiesības un tiesības atgriezt preci jau ir noteiktas 355. vai 356. pantā. Šiem līgumiem *mutatis mutandis* piemēro 2. punktu.

6. Distances līgumu par finanšu pakalpojumiem gadījumā patērētājam, atkāpjoties no 357. panta 1. punkta noteikumiem, atlīdzība par sniegto pakalpojumu atbilstoši noteikumiem par likumā

paredzēto atkāpšanos no līguma ir jāsniedz tikai tad, ja pirms līguma parakstīšanas viņam ir sniegta informācija par šādām tiesiskām sekām un viņš ir skaidri piekritis, ka pārdevējs vai piegādātājs pirms atteikuma termiņa beigām uzsāk pakalpojuma sniegšanu."

14 *BGB* 346. pantā ir noteikts:

"1. Ja kāda no līguma pusēm līgumā rezervējusi sev tiesības atkāpties no līguma vai šādas tiesības tai paredzētas likumā, tad atkāpšanās no līguma gadījumā tai ir jāatgriež saņemtais izpildījums un jāizdod gūtais labums.

2. Atgriešanas vai izdošanas vietā parādniekam ir jāsniedz vērtības atlīdzība šādos gadījumos:

1) ja atgriešana vai izdošana pēc ieguvuma rakstura ir izslēgta [..]

Ja līgumā ir paredzēts pretizpildījums, tad, aprēķinot atlīdzināmo vērtības starpību, tas jāņem vērā; ja ir jāatlīdzina vērtības starpība no aizdevuma gūtajām priekšrocībām, tad ir iespēja pierādīt, ka šo gūto priekšrocību vērtība ir bijusi mazāka."

15 *BGB* 355. panta 3. punktā ir noteikts:

"Atteikuma tiesības beidzas ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc līguma noslēgšanas. Preču piegādes gadījumā termiņš sākas no dienas, kad patērētājs tās ir saņēmis. Atkāpjoties no pirmā teikuma, atteikuma tiesības neizbeidzas, ja patērētājs nav pienācīgi informēts par savām atteikuma tiesībām, un distances līgumu par finanšu pakalpojumiem gadījumā tās izbeidzas tikai tad, ja pārdevējs vai piegādātājs ir atbilstoši izpildījis savus informācijas sniegšanas pienākumus saskaņā ar 312.c panta 2. punkta 1. apakšpunktu."

16 *BGB* 495. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Patēriņa kredītlīguma gadījumā aizņēmējam ir 355. pantā noteiktās atteikuma tiesības."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

17 2007. gada oktobrī *Romano* kungs un kundze ar kredītiestādi *DSL Bank* noslēdza kredītlīgumu, lai finansētu nekustamo īpašumu, kurā viņi dzīvoja privāti.

18 Šajā līgumā, ar kuru šis aizdevums tika dalīts ikgadējās atmaksas daļās, bija paredzēta fiksēta procentu likme līdz 2017. gada 31. decembrim. Saskaņā ar šo līgumu aizņēmējam bija jāveic sākotnējā iemaksa 2 % apmērā no kapitāla un pēc tam jāveic ikmēneša procentu un aizdevuma pamatsummas atmaksa 548,53 EUR apmērā. Atmaksai bija jāsākas 2007. gada 30. novembrī ar pirmā ikmēneša maksājuma samaksu. Kredīta piešķiršana bija pakārtota ķīlas saņemšanai kā nodrošinājumam attiecībā uz aplūkojamo nekustamo īpašumu.

19 Šā paša līguma noslēgšana noritēja šādi.

20 *DSL Bank* izsniedza *Romano* kungam un kundzei iepriekš sagatavotu dokumentu "Kredīta pieteikums", pievienojot informatīvu dokumentu par atteikuma tiesībām, pamatsummas izsniegšanas nosacījumu apkopojumu, kredīta vispārējos nosacījumus, kā arī dokumentu "Informatīvais dokuments patērētāja uzmanībai par aizdevumu būvniecībai".

21 Minētajā dokumentā par atteikuma tiesībām bija precizēts, ka "atteikuma tiesības beidzas priekšlaicīgi, ja līgums ir pilnībā izpildīts un aizņēmējs tam ir skaidri piekritis".

22 *Romano* kungs un kundze parakstīja kredīta pieteikumu, informatīvo dokumentu par atteikuma tiesībām, kā arī apliecinājumu par informatīvā dokumenta par aizdevumu būvniecībai patērētāja uzmanībai saņemšanu un nosūtīja šo dokumentu parakstītos eksemplārus *DSL Bank*. Pēc tam pēdējā minētā ar vēstuli apstiprināja *Romano* kunga un kundzes kredīta pieteikumu.

23 *Romano* kungs un kundze izveidoja līgumā paredzēto nodrošinājumu. *DSL Bank* pēc pieprasījuma izmaksāja tiem aizdevumu. Pēc tam *Romano* kungs un kundze uzsāka veikt nolīgto atmaksu.

24 Ar 2016. gada 8. jūnija vēstuli *Romano* kungs un kundze paziņoja, ka īsteno savas atteikuma tiesības attiecībā uz 2007. gadā noslēgto līgumu, un apgalvoja, ka informatīvais dokuments par atteikuma tiesībām nav atbilstošs Vācijas tiesiskajam regulējumam.

25 Tā kā *DSL Bank* apstrīdēja *Romano* kunga un kundzes īstenotās atteikuma tiesības, viņi vērsās *Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa, Vācija), ceļot prasību konstatēt, ka saistībā ar atteikuma īstenošanu *DSL Bank* vairs nevar īstenot savas tiesības atbilstoši attiecīgajam kredītlīgumam. Turklāt *Romano* kungs un kundze pieprasīja *DSL Bank* atlīdzināt atbilstoši šim līgumam pirms atteikuma īstenošanas samaksātās summas, kā arī samaksāt atlīdzību par šo summu lietošanu.

26 No lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlietā aplūkotais kredītlīgums ir distances līgums, kurš attiecas uz finanšu pakalpojumu *BGB* 312.b panta izpratnē.

27 Iesniedzējtiesa uzskata, ka informatīvajā dokumentā par atteikuma tiesībām iekļautais, šā sprieduma 21. punktā minētais precizējums par šo tiesību izbeigšanos ir balstīts uz *BGB* 312.d panta 3. punkta 1. apakšpunktu, ar kuru Vācijas tiesībās transponēts Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts. Tomēr saskaņā ar *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) judikatūru šis *BGB* noteikums nav piemērojams ar patērētājiem noslēgtajiem kredītlīgumiem, ieskaitot distances līgumus. Attiecībā uz minētajiem līgumiem patērētājam esot atteikuma tiesības, kuras ir noteiktas nevis *BGB* 312.d panta 3. punkta 1. apakšpunktā, bet gan *BGB* 355. panta 3. punktā, lasot to kopsakarā ar *BGB* 495. panta 1. punktu. Minētajā 355. panta 3. punktā, pirmkārt, neesot paredzēts, ka atteikuma tiesības nebeidzas, ja patērētājs nav ticis pienācīgi informēts par savām atteikuma tiesībām, un, otrkārt, nav paredzēts, ka šīs tiesības beidzas, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

28 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai šā sprieduma 21. punktā minētais precizējums par atteikuma tiesību izbeigšanos ir precīzs un vai līdz ar to patērētājs ir ticis pienācīgi informēts par savām tiesībām.

29 Visbeidzot iesniedzējtiesa konstatē, ka, ņemot vērā visus atbilstošos faktus un visus faktus, kas norādīti līguma apspriešanas laikā, paziņojuma par atteikuma tiesībām teksts ir uzskatāms par pietiekami skaidru un precīzu vidusmēra patērētājam Tiesas judikatūras izpratnē, proti, patērētājam, kas ir samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs. Tomēr šī tiesa uzskata, ka šis paziņojums nav pietiekami skaidrs un precīzs vidusmēra patērētājam, kā tas ir definēts Vācijas judikatūrā, kurā atsauce ir uz tiesību jomā mazāk informētu patērētāju.

30 Uzskatot, ka risinājums pamatlietā ir atkarīgs no noteiktu Direktīvas 2002/65 tiesību normu interpretācijas, *Landgericht Bonn* (Bonnas apgabaltiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesību normu vai praksi kā pamatlietā, kas neparedz, ka distances aizdevuma līgumu gadījumā nepiemēro atteikuma tiesības, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības?

2) Vai Direktīvas 2002/65 4. panta 2. punkts, 5. panta 1. punkts, 6. panta 1. punkta otrās daļas otrais ievilkums un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai noteiktu, vai valsts tiesībās atbilstoši minētās direktīvas 5. panta 1. punktam un 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktam paredzētā informācija ir pienācīgi sniegta patērētājam, un lai patērētājs izmantotu atteikuma tiesības, saskaņā ar valsts tiesībām par patērētāja modeli ir jāuzskata samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs vidusmēra patērētājs, ievērojot visus būtiskos faktus un ar attiecīgā līguma noslēgšanu saistītos apstākļus?

3) Ja atbilde uz pirmo un otro jautājumu ir noliedzoša:

vai Direktīvas 2002/65 7. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesību normu, kas paredz, ka pēc paziņota atteikuma no distances patēriņa kredītlīguma piegādātājam papildus summai, ko tas no patērētāja ir saņēmis saskaņā ar distances līgumu, ir jāmaksā arī atlīdzība par šīs summas izmantošanu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

31 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums – kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā –, kurā attiecībā uz līgumu par finanšu pakalpojumu, kurš noslēgts no attāluma starp pārdevēju vai piegādātāju, no vienas puses, un patērētāju, no otras puses, nav izslēgtas šī patērētāja atteikuma tiesības gadījumā, ja šis līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

32 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar minētās direktīvas 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu atteikuma tiesības, kas ir patērētājam, kurš ar pārdevēju vai piegādātāju noslēdz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, neattiecas uz līgumiem, kuri abpusēji ir pilnībā izpildīti pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

33 Pamatlietā no lēmuma lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *BGB* 312.d panta 3. punkta 1. apakšpunktā, ar kuru Vācijas tiesībās transponēts Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts, ir paredzēts, ka atteikuma tiesības izbeidzas, ja līgums par finanšu pakalpojumu abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības. Tāpat no lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka saskaņā ar *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa) judikatūru šī *BGB* tiesību norma tomēr nav piemērojama kredītlīgumiem, kas noslēgti ar patērētāju, tostarp distances līgumiem, un ka attiecībā uz minētajiem līgumiem atteikuma tiesības neizbeidzas *BGB* 312.d panta 3. punkta 1. apakšpunktā minētajā gadījumā.

34 No Direktīvas 2002/65 1. panta 1. punkta, lasot to tās 13. apsvēruma kontekstā, izriet, ka šajā direktīvā principā pilnībā tiek saskaņoti tajā reglamentētie aspekti. Proti, kā ir norādīts šajā apsvērumā – dalībvalstis nedrīkst pieņemt noteikumus, kas nav paredzēti šajā direktīvā, jomās, kuras tā saskaņo, ja tajā īpaši nav norādīts citādi.

35 Runājot par gadījumu, kad nav piemērojamas atteikuma tiesības, atbilstoši Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunktam šajā direktīvā nav noteikumu, kas dalībvalstij ļautu valsts tiesībās paredzēt, ka patērētājam ir atteikuma tiesības gadījumā, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

36 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunktam, lasot to kopsakarā ar tās 1. panta 1. punktu, ņemot vērā tās 13. apsvērumu, ir pretrunā tas, ka dalībvalsts paredz, ka patērētājam ir atteikuma tiesības iepriekšējā punktā minētajā gadījumā.

37 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka atbilstoši atbilstīgas interpretācijas principam valstu iestādēm, ņemot vērā valsts tiesības kopumā un piemērojot tajās atzītās interpretācijas metodes, ir jāveic visas to kompetencē ietilpstošās darbības, lai nodrošinātu Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti un rastu risinājumu, kas atbilst to mērķim (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Praxair MRC*, C-486/18, EU:C:2019:379, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Lai gan atbilstīgas interpretācijas pienākums nevar būt pamats valsts tiesību *contra legem* interpretācijai, valsts tiesām ir pienākums vajadzības gadījumā mainīt iedibināto judikatūru, ja tā ir balstīta uz valsts tiesību interpretāciju, kas nav saderīga ar direktīvas mērķiem (spriedums, 2019. gada 8. maijs, *Związek Gmin Zagłębia Miedziowego*, C-566/17, EU:C:2019:390, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar tās 1. panta 1. punktu un ņemot vērā šīs direktīvas 13. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, kurā attiecībā uz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, kurš noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, netiek izslēgtas šī patērētāja atteikuma tiesības gadījumā, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības. Iesniedzējtiesai ir jāņem vērā visas valsts tiesības un jāpiemēro tajās atzītās interpretācijas metodes, lai rastu risinājumu, kas atbilstu šai tiesību normai, vajadzības gadījumā mainot iedibināto valsts judikatūru, ja tā ir balstīta uz valsts tiesību interpretāciju, kas nav saderīga ar minēto tiesību normu.

Par otro jautājumu

Ievada apsvērumi

40 Iesākumā ir jāatgādina, ka ar LESD 267. pantu ieviestajā valsts tiesu un Tiesas sadarbības procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru izskata valsts tiesa. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā tai iesniegtie jautājumi ir jāpārformulē. Proti, Tiesai ir pienākums interpretēt visas Savienības tiesību normas, kas valsts tiesai ir vajadzīgas, lai tā varētu izskatīt attiecīgo lietu, pat ja šīs normas nav nepārprotami norādītas Tiesai iesniegtajos jautājumos (spriedums, 2019. gada 8. maijs, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

41 Otrais jautājums attiecas uz Direktīvas 2002/65 4. panta 2. punkta, 5. panta 1. punkta un 6. panta 1. punkta otrās daļas otrā ievilkuma un 6. punkta interpretāciju.

42 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *DSL Bank* pirms pamatlietā aplūkotā līguma noslēgšanas sniedza *Romano* kungam un kundzei informāciju, atbilstoši kurai "atteikuma tiesības izbeidzas priekšlaicīgi, ja līgums ir pilnībā izpildīts un ja aizņēmējs tam ir skaidri piekritis".

43 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai arī šī informācija atbilst gadījumam, kad atteikuma tiesības nav piemērojamas atbilstoši Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunktam, tā tomēr nav precīza attiecībā uz valsts tiesisko regulējumu, kā to ir interpretējusi *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa), kuras skatījumā atteikuma tiesības nebeidzas, ja līgums ir pilnībā izpildīts un ja aizņēmējs tam ir skaidri piekritis.

44 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2002/65 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu patērētājs laikus, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, saņem informāciju tostarp par atteikuma tiesību esamību vai neesamību saskaņā ar šīs direktīvas 6. pantu. Minētās direktīvas 3. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šā panta 1. punktā minētās ziņas, kuru komerciālais nolūks ir jāpaskaidro, sniedz skaidri un saprotami jebkurā veidā, kas atbilst izmantotajiem distances saziņas līdzekļiem, jo īpaši ievērojot komercdarījumu godprātības principus un principus, kas reglamentē tādu personu aizsardzību, kuras atbilstoši dalībvalstu tiesību aktiem nevar dot savu piekrišanu, piemēram, nepilngadīgie.

45 Saskaņā ar Direktīvas 2002/65 5. panta 1. punktu piegādātājs dara zināmus patērētājam visus līguma noteikumus un nosacījumus un informāciju, kas minēta šīs direktīvas 3. panta 1. punktā un 4. pantā, rakstiski vai cita pastāvīga informācijas nesēja veidā, kas laikus ir pieejams patērētājam, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības.

46 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, otrais jautājums ir jāpārformulē tādējādi, ka tas attiecas uz jautājumu par to, vai Direktīvas 2002/65 5. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu un 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums pārdevējam vai piegādātājam, kas ar patērētāju noslēdz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, skaidri un saprotami paziņot patērētājam, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, informāciju par atteikuma tiesību esamību, nav neizpildīts, ja šis pārdevējs vai piegādātājs informē šo patērētāju par to, ka atteikuma tiesības nav piemērojamas līgumam, kas abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības, pat ja šī informācija neatbilst valsts tiesiskajam regulējumam, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, kurā ir paredzēts, ka šādā gadījumā ir piemērojamas atteikuma tiesības.

Par jautājumu

47 Saskaņā ar Direktīvas 2002/65 5. panta 1. punktu, lasot to kopsakarā ar tās 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu, piegādātājam ir jāpaziņo patērētājam, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, informācija tostarp par atteikuma tiesību esamību vai neesamību saskaņā ar šīs direktīvas 6. pantu.

48 Ņemot vērā, ka saskaņā ar Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu atteikuma tiesības neattiecas uz līgumiem, kas abpusēji ir pilnībā izpildīti pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības, patērētājs pirms līguma noslēgšanas ir jāinformē par atteikuma tiesību neesamību šajā tiesību normā paredzētajā gadījumā.

49 Kā izriet no Direktīvas 2002/65 4. panta 2. punkta, līdz turpmākai saskaņošanai dalībvalstis gan drīkst saglabāt vai ieviest stingrākus noteikumus par prasībām attiecībā uz iepriekšēju informāciju, ja šie noteikumi atbilst Savienības tiesībām.

50 Tomēr, kā izriet no atbildes, kas sniegta uz pirmo jautājumu, Direktīvas 2002/65 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar tās 1. panta 1. punktu un ņemot vērā šīs direktīvas 13. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā attiecībā uz līgumu, kas attiecas uz distances finanšu pakalpojumu, kurš noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, netiek izslēgtas šī patērētāja atteikuma tiesības gadījumā, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

51 Šādos apstākļos dalībvalsts nevar valsts tiesiskajā regulējumā paredzēt pienākumu pārdevējam vai piegādātājam, kurš ar patērētāju noslēdz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, paziņot patērētājam, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, informāciju, kas ir pretrunā Direktīvas 2002/65 imperatīvajām normām, proti, informāciju par atteikuma tiesību esamību gadījumā, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības.

52 Tā kā Direktīvā 2002/65 ir izslēgtas patērētāja atteikuma tiesības iepriekšējā punktā minētajā gadījumā, nevar uzskatīt, ka pārdevējs vai piegādātājs nav izpildījis savu pienākumu atbilstoši šīs direktīvas 5. panta 1. punktam, lasot to kopsakarā ar tās 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu un 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu, sniegt patērētājam vajadzīgo informāciju, ja tas nav šo patērētāju informējis par to, ka atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam pastāv atteikuma tiesības minētajā gadījumā, bet ir to informējis, ka šīs tiesības šādā gadījumā nav piemērojamas.

53 Ir jāpiebilst, ka saskaņā ar Direktīvas 2002/65 3. panta 2. punktu, lasot to kopsakarā ar šā panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu, informācija par atteikuma tiesību esamību vai neesamību patērētājam ir jāsniedz skaidri un saprotami.

54 Šajā ziņā nozīme ir vien vidusmēra patērētāja uztverei, proti, samērā informēta, uzmanīga un apdomīga patērētāja uztverei (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2018. gada 7. augusts, *Verbraucherzentrale Berlin*, C-485/17, EU:C:2018:642, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

55 Proti, valsts tiesību normu pilnīga saskaņošana, kas tiek veikta ar Direktīvas 2002/65 palīdzību, nozīmē, ka visas dalībvalstis pieņem vienotu patērētāja modeļa kritērija interpretāciju.

56 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2002/65 5. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu un 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pārdevēja vai patērētāja, kas ar patērētāju noslēdz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, pienākums atbilstoši Savienības tiesību prasībām skaidri un saprotami informēt vidusmēra patērētāju, kas ir samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, par atteikuma tiesību esamību, nav neizpildīts, ja šis pārdevējs vai patērētājs informē šo patērētāju par to, ka atteikuma tiesības neattiecas uz līgumu, kurš abpusēji

ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības, pat ja šī informācija neatbilst valsts tiesiskajam regulējumam, kā tas interpretēts valsts judikatūrā, kurā ir paredzēts, ka šādā gadījumā ir piemērojamas atteikuma tiesības.

Par trešo jautājumu

57 Tā kā trešais jautājums ir uzdots tikai gadījumā, ja uz pirmo un otro jautājumu tiek sniegta noraidoša atbilde, ņemot vērā uz pirmo un otro jautājumu sniegtās atbildes, uz to nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

58 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 90/619/EEK un Direktīvās 97/7/EK un 98/27/EK 6. panta 2. punkta c) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar tās 1. panta 1. punktu un ņemot vērā šīs direktīvas 13. apsvērumu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kā tas ir interpretēts valsts judikatūrā, kurā attiecībā uz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, kurš noslēgts starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju, netiek izslēgtas šī patērētāja atteikuma tiesības gadījumā, ja līgums abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms tas izmanto savas atteikuma tiesības. Iesniedzējtiesai ir jāņem vērā visas valsts tiesības un jāpiemēro tajās atzītās interpretācijas metodes, lai rastu risinājumu, kas atbilst šai tiesību normai, vajadzības gadījumā mainot iedibināto valsts judikatūru, ja tā ir balstīta uz valsts tiesību interpretāciju, kas nav saderīga ar minēto tiesību normu.

2) Direktīvas 2002/65 5. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 3. panta 1. punkta 3) apakšpunkta a) punktu un 6. panta 2. punkta c) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pārdevēja vai patērētāja, kas ar patērētāju noslēdz distances līgumu par finanšu pakalpojumu, pienākums atbilstoši Savienības tiesību prasībām skaidri un saprotami informēt vidusmēra patērētāju, kas ir samērā informēts, uzmanīgs un apdomīgs, pirms tas ir uzņēmies jebkura distances līguma saistības, par atteikuma tiesību esamību, nav neizpildīts, ja šis pārdevējs vai patērētājs informē šo patērētāju par to, ka atteikuma tiesības neattiecas uz līgumu, kurš abpusēji ir pilnībā izpildīts pēc patērētāja skaidra lūguma, pirms patērētājs izmanto savas atteikuma tiesības, pat ja šī informācija neatbilst valsts tiesiskajam regulējumam, kā tas interpretēts valsts judikatūrā, kurā ir paredzēts, ka šādā gadījumā ir piemērojamas atteikuma tiesības.

[Paraksti]